

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vít'azstvá strany l'udovej.

Buď Bohu chvála za to, ľudovej strane sa dobre darí. Bárš niektorých pánov duchovných označiť sme museli ako protivníkov kresťanských bojov, svätým Otcom požehnaných: ale za to medzi pospolitým veriacim ľudom kresťanským oduševnenosť za naše zásady začína v obrovských rozmeroch sa javiť. To dokázalo sa i pri shromaždeniach na deň sv. Petra a Pavla v *Pilišskom sv. Kríži* a v *Šomod-Endréd-e*. O týchto shromaždeniach musíme obšírnejšie písať a takto budeme robiť odteraz pri všetkých našich shromaždeniach. Žiadal si to v dopisoch aj ústne sám ľud, žiadali si menovite takí, ktorí nemajú príležitosť súčasťníť sa na shromaždeniach a počuť apoštolské slová našich neunavných rečníkov.

Ku shromaždeniu v *Piliš sv. Kríži* došiel veľkomožný pán *Zmeškál* až z Oravy do Pešte, a po shromaždení vrátil sa v noci nazad. Ačkoľvek je p. *Zmeškál* človek sústavy mocnej, ale predsa cestovať z Oravy do Pešte, z Pešte do *Vörösváru*, ztadiaľ do sv. *Kríža* na voze, tam hneď rečníť dvakrát ohnivejšie ako bárš ktorý mladý človek, a zase hneď trmácať sa po výmolvých cestách a konečne celú noc cestovať do Oravy: také obety len apoštolským duchom možno priniesť. Áno, apoštolský duch, a láska k ľudu kresťanskému slovenskému je to, čo núti ochrancu celého *Hornouhorska* p. *Zmeškála*, aby na každom shromaždení vyučoval náš dobrý ľud slovenský. Sláva mu!

V *Pilišskom sv. Kríži* našli sme tak pánov duchovných jako aj veriacich jejich za ľudovú stranu nielen oduševnených, ale takrečeno sú to tam všetko na podiv zafatí ľudáci. A taký sú te-

mer v celom okrese. Už na stanici *sólymárskej* vítali nás ľudáci pod vedením p. farára *Karola Kaiser*. Po krátkej reči odovzdali nám kytky kvetov a vysadli na vlak. Na poslednej stanici *vörösvárskej* čakali nás všetci okolití páni duchovní a mnohí z občanov a intelligentov *vörösvárskych*. Kadenáhle vystúpili sme, *Štefan Fülöpp*, farár *sväto-krížsky* privítal pána *Zmeškála* a spoločníkov jeho krásnou rečou, i podali nám utešené kytky rúžové. Po odpovede pána *Zmeškála* sadli sme na vozy s veľkou zástavou na prvom a pohli sme cez *Vörösvár*. Občania tunajší, tiež samí ľudáci vyvolávali nám radostnými tvármi na slávu. Asi o dobrú pol hodinu dorazili sme do *Piliš-Szántóva* v sprievode banderistov, ktorí nás na hranici čakali.

Vo *Vörösvári* bola ulica nabitá ľudom vyvolávajúcim nám na slávu. Pri kostole čakalo nás milé prekvápenie. Krásna triumfálna brána bola tu vystavená a pri nej p. dekan-farár *Ján Konop* pozdravil nás rečou, rečou to skutočne umeleckou a ohnivou nadšenosťou prednesenou. Po reči ozdobili nás kvety, a keď aj p. *Zmeškál* dokončil odpoveď pánu Dekanovi i ľudu povedanú, šli sme ďalej. Banderisti nás zo sv. *Kríža* už tu vo *Vörösvári* čakali. Že je tu cesta strmá, šli sme len krokom a za nami valilo sa ľudstvo z *Vörösváru*. Ako sme postúpili až na vrchol cesty, objavila sa pred nami krásna dolina horami obkľúčená a v prostredí asi doliny rozliehal sa *Piliš sv. Kríž*. I videli sme úhladné domky, ozdobené peknými zástavami, aj na fare a väži chrámu pohrával sa slabý vietor vystrčenými zástavami. Na kraji obci bola veľiká, krásna triumfálna brána.

Ako blížili sme sa k nej, zarachotily mažiare, a zavznela hudba. Zišli sme dolu, ale bielo

oblečené družičky pristavily nám cestu. Jedna z nich povedala peknú reč, potom nám podali kytky z tých najvzáctnejších ruží uvité. Pán Zmeškál dojatý odpovedal im v reči slovenskej, lebo je to ľudom reč materinská. Pri sprievode hudby a výstrelov z mažiara šli sme pred kostol na tribün (miesto pre rečníkov) umelecký ozdobený vencí a zástavami. Boli tu: Štefan *Fülöpp*, miestny farár, Ján *Konop* dekan-farár, Martin *Angeli* ml. vörösvársky, Karol *Kaiser* solymársky, Ján *Ditrich* pomázsky páni farári; Františ *Grósz* dunabohdáňsky kaplán, Štefan *Auer* a Geyza *Petrássevich* novinári, Geyza *Zaitz* strojový merník, Františ *Kabina* pravotár, *Gyulay* notár, J. *Weinzierl* organista-učiteľ, Jozef *Szabó* slúžny v zastupiteľstve vrchností a jeho flumoč Gustáv *Gyurgyovecz* podnotár atď.

Napred p. farár *Fülöpp* oslovil veriacich a iných prítomných a odporúčal pána Zmeškála a rečníkov do prajnej pozornosti. V slovách jeho ozaj zo srdca povedaných javila sa bedlivosť dobrého pastiera o svoje stádo. Hneď po ňom vystúpil p. Zmeškál. Nemusíme hovoriť, že jako rečnil, tým, ktorí ho rečniť už slyšali. Bola to reč zreteľná, v krásnej slovenčine a pri tom až dušou zatriasajúca, ohnivá. Ejhľa krátky obsah reči jeho:

Pozdravuje okres, v ktorom pri budúcich voľbách po prvý krát pojdu kresťanskí voličia pod zástavou strany ľudovej do boja i nádeje sa, že so zdarom. (*Neprestajné éljenovanie.*) Pozdravuje pilišských Slovákov, a odovzdáva im pozdrav od bratov oravských. (*Éljenovanie.*) Pozdravuje ich aj v mene staručkého vodcu grófa Ferdinanda *Zichyho*. (*Hlučné éljenovanie.*) Potom žartovne blahoželá terajšemu jejich liberálnemu ablegátovi Petrovi Luppá jakožto na deň jeho mena. (Smiech.) Hovorí však že mu je ľúto, že pán Luppá neukáže sa ľudu, by úcty skladal. (Výkriky: Ani ho tu netreba! On len obloky káže zatvárať — iné nevie!) Potom hovorí o tom, jako sa cirkevná politika vyvinula. Následkom — vraj — Tiszovho nemravného vladárenia soslábnul ľud, ba aj samé duchovenstvo bolo lahostajné. Tak dozrel čas a liberáli potom previedli svoje plány. Vám doteraz nerobili nič, neprenasledovali vás, bo ste na vládnú stranu hlasovali, ale vašich bratov po iných stolicích prenasledovali a mučili, preto že boli ľudáci. Vy doteraz na všetko čo liberáli robili a od vás žiadali povedali ste Amen! (Výkriky: Ale už tak nebude!) Liberáli nás ľudákov za každú cenu cheejú rozdráždif s inovercami. My však nenapádame inovercov, ani nikdy napádať nebudeme (Tak je!) — Bánffy chce zapredať krajinu Rakúšanom: a keď ľudová strana konečne zlomila rohy toho bašu, vtedy vo Viedni

to zazlievali strane ľudovej. Ľudová strana ale bránila vlast, (Éljenovanie) zastávala záujmy ľudu (Sláva!) aj zastával vždy bude (Neprestajné éljenovanie). V Kolumanovi Széllovi sme sa sklámali. Pod jeho vladárením lámajú nám sv. kríže (Výkriky: Hanba!). Széll o tom hovoril, že je to vec malicherná, že je to bagatell (Neslychané!). Konečne oslovuje voličov: my nikoho neprosíme: máte slobodnú vôľu alebo si odpomôcť, alebo sa korif liberálom. (Nech žije strana ľudová! Neprestajné éljenovanie.)

Po ňom Edvard *Sándorfi* redaktor Kresťana predstúpil pred obecnstvo:

V roku 1896-tom pri voľbách hovorili mu v slúžnovskom úrade novomestskom, že každý sedliak je huncút, treba ho odrať (Výkriky: Ba jeho otca aj s materou!). Liberáli len preto ukuli zákony cirkevno-politické, lebo ako hovoria: sedliak je huncút, sedliak im je len hlúpy Jano, na to je na svete, aby sa na liberálov trápil. Civilný sobáš a matriky spôsobili nesnesiteľnú farchu (Tak jest!), zo začiatku hovorili, že bude dosť na platy 800 tisíc zl., a teraz sú už 2 milliony! (Hanba!) A matrikárom kancelárie, pekné náradie, knihy ztužku ači oplecko (Smiech), drotovanú tabuľu, jako vy hovoríte klietku (Smiech) to si musíte všetko sami zaplatif. A koľko je trápenia, koľko chodenia pri zápisoch! (Tak je, aj na baby sa vypitujú!) O recepcii židov hovorí, že sa nepodari žida prispôsobniť a vmiešať do spoločenstva kresťanov. Zo psa nebude slanina (Smiech, výkrik: To veru nie!). Je blízko 20 sto rokov čo sa po zkaže Jeruzalema rozliezli po svete, teda sa mali kedy vmiešať a ostali predsa židmi, aj ostanú jako aj Písmo sv. tvrdí až do skončenia sveta. — Bezkonfessionálnosť, to je to najstrašnejšie (Tak je), lebo privádza k anarchie. Cirkevno-politické zákony nepáčia sa žiadnému vieroviznaniu. Ani katolíkom, ani protestantom, ani židom. Na čo ich teda spravili? Na to, aby hlúpy Jano — jako hovoria — sedliak platil civilných farárov a biskupov (Smiech), Széll môže byť čestný človek, ale čo robí, je ešte horšie nežli cirkevná politika Bánffyho (Abcug s Bánffym!), dokazuje kancelaragraf. — Chcete aj naďalej otročiť, (Nechceme!) alebo bojovať zmužile pod našou a vašou zástavou na život a na smrť? (Budeme!) Tak buď vám Pán Boh na pomoci! Nech žije strana ľudová. (Hlučné éljenovanie.)

O reči svojej redaktor nemôže súdiť. «Alkotmány» píše: «Edvard *Sándorfi* teraz po prvý vystúpil ako rečník ľudový, a zdar, ktorý docielil, na jeden úder medzi tých najlepších rečníkov našich ho povýšil. Je smelý a výrečný a tak presvedčí poslucháčov, že musejú vytrvať pri zásadách ním hlásaných.»

Hneď po ňom rečnil dr. Alexander *Ernst*. Hovoril jako jeden apoštol z celej duše svej, z celej mysly svej a kde ho nadšenosť zachvátila aj z celej sily svej, tak že slová jeho jako výchor

prenikly zástup poslucháčov. Krátky obsah reči jeho je tento:

Strana ľudová ide k ľudu kdekoľvek ju volajú. To žiadna druhá strana nerobí (Tak je!). My hovoríme zo srdca ľudu. Každá nedefa prináša nám víťazstvo; ľud je s nami, to spokojno môžeme tvrdiť. (Tak je! Nech žije ľudová strana!) Vy máte teraz veľké práva! Nehovorte: «Všetko jedno nech je akákoľvek strana!» Preto, že jeden liter sa nachodí falošný, nesmie sa tvrdiť, že niet na svete spravodlivej miery (Smiech). Ľudová strana zadržala slovo a splnila sľuby. (Hlučné éljenovanie!) Bojuje proti využírajúcej politike. V prvom štvrtroku vystaňovalo sa vyše 17 tisíc ľudu z Uhorska: nuž nech nikto nehovorí, že my bez základu napádame národohospodársku politiku liberálov. Ľudová strana vytrvanlivo bojuje za volebné právo. V 96-tom roku orabovali liberáli tisíce voličov o právo volebné, dnes podarilo sa ľudovej strane zlepšiť pomery. Volebné právo musí sa rozšíriť, (Éljenovanie. Výkriky: Aj chudobný človek platí daň, aj tomu prislúcha votum!) V Nemecku na 1000 ľudí padá 250 voličov, v Belgicku 270, vo Francúzsku 300, v Uhorsku na tisíc ľudí pripáda len 50 voličov. Pravda, že takto sa dá ľahšie hlasy pokúpiť (Smiech). Teraz máme predsa temer o 300 tisíc voličov viac nežli bolo pod Bánffym, (Éljenovanie). Ľudová strana aj napozatým bude bojovať za rozšírenie práva volebného. (Neprestajné hlučné éljenovanie.)

Konečne ešte Zoltán Zmeskál prehovoril k ľudu: Pešťbudínske liberálne noviny iste budú písať, že sa toto shromaždenie nezdarilo, a že strana naša je panslavská preto, že sme k vám v reči našej materinskej slovenskej hovorili. (Hlučná veselosť.) Slováci sú dobrí vlastenci. Dokázali to v roku 1848-om pri Braňisku. (Éljenovanie.) Chráňte sa liberálov a jejich peňazí a sľubov, (Výkriky: Jako zlého ducha!) V liberálnej strane nenie nádeje, lebo nieta v nej jednoty. Jední sú Széllóví, druhí Tiszóví, iní Bánffyho a zase iní Szilágyiho držia za vodcu. Nebojte sa slúžného, podžupana, notára ani pánov veľkomožných žandárov. (Hlučný smiech.) Konajte dľa svedomia, ináč nemáte sa ponosovať, že vás utláčajú (Éljenovanie). Budte apoštolmi zásad našich (Výkriky: Aj budeme!) S Bohom, do videnia! (Neprestajné a hlučné éljenovanie.)

Po reči pána Zmeskála spieval miešaný sbor spevácky utešene; «Teba Boha chválime» pod vedením pána organista-učiteľa Weinzerla. Po odznení piesne šli sme sprievodom hudby na faru, kde nás, a všetkých hostov pán farár Fülöpp hojne uhostil. Vôbec tento pán sa tak vyznačil, toľko unovania a obetivosti dokázal pri celom sriadení shromaždenia, že to každého nad mieru prekvapilo. A jaký farár taký ľud. Bolo vidieť na tvárach všetkých uprimnú radosť. Síce na také slavné shromaždenie môžu si byť, tak pán farár

jako jeho veriaci a tiež aj szántovská fara hrdí! Sláva vám páni Bratia všetkým!

Pri odchode zavznela hudba, hrmeli mažiare a bistrí junáci predchádzali nás na vyšperkovaných koňoch. Vďaka i vám šlachetní mladíci! Nevieť, jako sa to bude páčiť pánu liberálnemu ablegátovi Luppovi:

«Hej, Luppa, Luppa
Bude ti teskná tvá chaluppa!»

Poznamenat musíme, že p. slúžny slušnou zdvorilosťou sa choval oproti shromaždeniu.

V Šomod Endréde panovala na shromaždení podobná oduševnenosť. V Šiofoku čakali na hostov s vozmi endrédski ľudáci. Niekoľko židov, keď naši odchádzali, začali «abcúp» vykrikovať, ale potom hneď hybaj v nohy! odpaprali bez duše. Pri Zamárde čakalo 30 banderistov a mnoho vozov a pripojác sa spôsobili slávnostný průvod. Shromaždenie začalo sa o 3-ej po poludní.

Gróf Ján Zichy ako predseda mlúvil obsirne o strane ľudovej. Dokazoval že strana naša je kresťanská, a preto každého kresťana prijíma. (Prítomní početní reformáti túto výpoveď hlučne schvalovali.) Obviňujú ľudovú stranu že je socialistická. No ľudová strana neprestane bojovať v záujme nižšej triedy. (Všeobecné hlučné éljenovanie.) Hovorí, že sme zpiatočníci. My však práve pokrok žiadame, ale pokrok len na kresťanskom základe, aby sa utlačenému kresťanskému ľudu uľavilo. (Éljenovanie). Ľud je strašno zadlžený. A či je zem uhorská v rukách uhrov? Nuž my chceme aby pozemky byly v rukách kresťanských Uhrov, tak jako aj predkovia kresťanskí nám zem túto vydobili. (Neprestajné éljenovanie). Ľudová strana zrútila stolec vládný Bánffyho. Teraz už také ukrutnosti pri voľbách nie sú možné. Ľudová strana musí pretvorit celé Uhorsko na kresťanskom základe, a každý svedomitý kresťan Uhor zo srdca si musí žiadať toto pretvorenie a preto i s nami držať, bo v jednote je sila a víťazstvo! (Všeobecné éljenovanie).

Potom Fraňo Bonitz, redaktor «Alkotmány»-a rečnil veľkým zápalom o práve volebnom. Liberáli — vraj — vždy spomínajú svobodu a rovnoprávnosť a predsa neslychanou násilnosťou orabovali ľud o právo volebné. Ablegáta len svobodná vôľa ľudu má voliť, ale pod Bánffym slobodnú vôľu zrušili. Keby neboli násilensvá robili dnes by bolo isto aj 80 ablegátov ľudových. Ľudová strana chce rozšíriť právo volebné, chce aby vôľa ľudu prišla k platnosti. A táto vôľa ľudu nemôže byť iné ako upevnenie kresťanstva. Preto každý nech sa pripojí a nikto nech nedá sa mámiť ani peniazmi ani pijatikou. Každý by mal nasledovať príklad občanov máhomfovských, ktorí osvedčili sa, že neprimu ani haliera. Kto žiada si aby byly zákony v duchu kresťanskom, musí hlasovať na ľudáka. (Hlučné éljenovanie).

Po reči tejto hovoril Karol *Szentiványi*, farár bodajský. Rečnil takým skoro zápalom ako *Kálmán*, vyslanec. Dokazoval, že cirkevnopolitické zákony protivia sa všetkým kresťanským vierovyznaniam a pri tom aj nesnesiteľné farchy váľajú ľudu na krky. Cieľom tých zákonov je: potlačiť kresťanstvo a tak potom priviesť zpo-hančený ľud na žobrácku palicu. Toto ľudová strana do-volíť nemôže: nechže teda ani voličia nehlasujú na maj-strov cirkevno-politických zákonov.

Po tejto reči dlhú chvíľu éľjenovali poslucháči. Ko-nečne gróf Zichy zaľakoval za vypočutie a povzbudzoval všetkých, by neohrozene vytrvali pri zásadách ľudových.

Politickú vrehnosť zastupoval Andor *Tabi* slúžny a bol úplne spokojný s poriadkom. Žandárov žiadnych nebolo.

Pozvanie.

V okrese köbölkütskom beztak už ražne vľiala zá-stava zásad ľudových, teraz zástavu túto občania kéménd-ski zdviľajú, by ju pred spoluobčanmi okolia povznášali a preto v **Kéménde** dňa 8. júli roku 1900 v nedeľu, popoludní o pol 5-ej hodine na kostolnom priestore **ľu-dové shromaždenie** budú vydržiavať, s nasledovným programom:

1. **Zahájenie predsedom.** Hovorí: **gróf Aladár Zichy**, krajinský vyslanec.
2. **O malohospodároch a spolkoch.** Hovorí: **Michal Vaszary**, kniežaprimášsky dozorca baní.
3. **O úlohách strany ľudovej.** Hovorí: **Karol Kál-mán**, kraj. vyslanec.
4. **Záverečná reč predsedová.**

V Kéménde, dňa 30. júni 1900. Riaditeľstvo.

I v čarokrásnej doline rajeckej bude shromaždenie. Prípravy sú už porobené, tak že to shromaždenie pravde-podobne sa vydržiavať bude. Že ale ešte nemáme po ruke dovolenie od tamejšieho slúžnovského úradu, teraz ešte neuvereľňujeme úplny program. Upozorňujeme však všetky okolité obce **Rajca** aby sa chystali k tomu shromaždeniu a odo dneška pozorovali či veľiké oznamy nebudú vyvesené. Lebo tieto vám hneď rozpošleme, ako budeme mať z Rajca isté zprávy.

Rečníť budú **Zoltán Zmeskál**, veľkostatkár, kraj. vyslanec ako predseda, **Jozef Szteszkál**, dekan pred-miersky o spolkoch a **Michal Juriss** t. kanoník, kraj. vyslanec o cirkevno-politických zákonoch. Shromaždenie bude 15-ho júli po poludni asi o 3. hodine. — Vo **Veľ-kých Kostolanoch** tiež má byť ľudové shromaždenie. Len ešte čakáme istú zprávu ztadiaľ o povolení slúžnov-skom. Kadenáhle obdržíme toto, hneď vás upozorníme v Kresťane. Medzitým dajte i vy pozor na plakáty.

Vyzvanie ku predplateniu!

Máme česť prihlásiť sa všetkým kresťanským Slovákom, ktorým dobro ľudu kresťanského na srdci leží, by každý predplatil si na jeden dobrý,

ridzokresťanský časopis. Treba nám povedomými byť všetkých udalostí a pohybov na rozličných stranách našich, aby sme sa zo všetkého poučili a potrebné pokroky vo vzdelanosti robili.

V Budapešti nielo ani jedného slovenského časopisu v kresťanskom duchu písaného iba jeden jediný: «Kresťan». V tomto časopise berieme ohľad na potreby nášho ľudu, a píšeme vždy srozumiteľnou rečou, aby každý s prospechom ho čítať mohol.

«Kresťan» je od dávna obľúbený u ľudu vodca kresťanských bojov, on smele pretriasa previnenie akýchkoľvek pohlaváčov a stoličných lebo obecných bašikov. I preto máme mnohé dô-kazy, že «Kresťana» si tak obľúbilo obecenstvo, ako žiaden iný slovenský kresťanský časopis.

K tomu je aj predplatná cena čo možno nízka. Predpláca sa:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna

Kto teda jeden v opravdu kresťanský, dobrý časopis by si žiadal, nech dlho nepremýšľa, ale nech hneď predplatí. Predplatiť možno v každú chvíľu.

Prosíme vážne aj ct. predplatiteľov, by svoje podlžnosti zplatili. Ponevác nastáva nový polrok, preto pripojujeme ku každému číslu poštovú po-ukážku. Ráčte ju použiť ku odoslaniu predplatku. Kto ale už vyplatené má, nech odloží si poukážku a ju upotrebí až potom keď mu predplatok vy-prší. Posielame totiž každému predplatiteľovi po-ukážku, aj tým, ktorí už zaplatili napred. Nech teda takí nemyslia, že žiadame od nich ešte raz predplatné.

Predplatiť nesmie sa ináč len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Úpenlivá prosba k láskavým čitateľom Kresťana.

Na krátko bolo už sdeleno v tomto časopise, jak hrozné nešťastie zastihlo obec Bielypotok (oravská st.) dňa 29. apríla. V nedeľu po poludni, keď sa ľud k službám Božím už shromaždil, vy-pukol oheň v jednej stodole, odkiaľ silným vie-trom hnaný v krátkom čase na celú obec sa roz-šíril a nemilosrdne hltal dom za domom. Keď

pustošiaci živel na večer svoju zkazonosnú prácu dokonal a hustý dym, pred ktorým horiacu obec ani vidieť nebolo, sa rozišiel, hrozné divadlo predstavovalo sa očiam človeka: kde predtým úhlavná dedinka stála, tam sa objavil jeden veľký cintorín, a na ňom stá pomníky vyčnievajúce, očadené komíny a kozuby. *Ani chrám Boží, väžu, farské bývanie a školu neušetril oheň, i tie žiadal za obeť svojej nenásytnej pažravosti.*

Zúfalý bôl, všeobecný zármutok, nevysloviteľná bieda a nedostatok staly sa podielom úbohej obce, ktorá teraz už tretí krát, a to docela vyhorela. — Keď podobné nešťastie len jednotlivých v obci zastihne, jejich osud je síce smutný, ale predsa nie tak ťažký, lebo naleznú utulok u suseda, priateľa, ktorý ich pod strechu prijme a najpotrebnejším zaratuje; ale keď celá obec zhorí, kde sa ten úbohý pohorelec so svojimi deťmi, statkom podieť má? Pod holým nebom musí mrznúť a mokrúť.

V tej nádeji, že to mimoriadne nešťastie, ktoré z dopuštenia Božieho mojich úbohých veriacich zastihlo, sústrast a poľutovanie vzbudí v citlivých srdciach kresťanských, s tou dôveryplnou prosbou obraciam sa k láskavým čitateľom «Kreštana», by k ulaveniu veľkej biedy a nedostatku svojich ťažko navštvienených spolubratov svojimi milodarmi prispievali. Hojná odplata v nebesiach, vďačná modlitba podporených bude odmenou každého haliera na ten cieľ obetovaného. Každý, i najmenší milodar pre úbohých pohorelcov vďačne prijme a kvitovať bude farský úrad v Bielompotoku (Árva m.).

Andrej Doránszky, farár.

BESEDNICA.

Žatva.

Srpy evendžia, klasy klesnú,
žnice spevia nótu plesnú.
Vtáci hudú, háje zvučia,
príkrych brehov riavy hučia.

Pekné plody, zdarné zbožie,
nasypané dary božie.

Husté radky, tlsté snopy
hej, rád môž' byť, kto to schopí.

Bujné raže s krásnym žitom,
zlatý jačmeň v kopách pri tom.

Bohatý hon, šumné stráne —
oj, štedrý si dobrý Pane!

Teš sa roľník, pilný gazda,
hoj doniesla práce brázda.
Nepredarmos' napnul sily,
požehnal ti Pánboh milý.

Bež do chrámu, vzdávaj vďaku
za rok prajný, za žeň takú.
Trieť k oltáru, by moc neba
i budúce skytla chleba.

Dlbomír Poľský.

Veľký žurnalistický čili novinkársky programm švagra Zaoska.

(Dokončenie.)

Pardon! odehly som sa od programmov! Keď som bol knihárskym tovaryšom, krajčírski a šuštérski tovaryši sriadili si dľa programu fašiankovú tanečnú zábavu, bál pod náčelníctvom šusterského cechmajstra Jána Lábsikayho. Povolali aj mňa, ako jediného knihárskeho tovaryša. Programm zábavy znel: Tanečná zábava vo veľkom hostinci «K slepému mládencovi» večer o 7. hod. 15. februára. Ajntre 50 krajciarov. Každá familia, ponač je to elité-bál (t. j. že každý odkundes nemá prístupu, k. p. nejaký zlumpačený zeman, alebo vypitý pisár) nech so sebou donese pagáčky a cukrové veci, krafle a iné putrtáčky, lebo hostínska takým veciam nerozumie. O ostatné je postarano, ako ku pr. baraní šlegl s hrachom; (No, to nebolo praktičné do tanca! Sadzač.) bude dobré hompitálske a pre starších majstrov aj grok (rum s vodou). Tento grok veľmi obľuboval krajčírsky cechmajster, lebo bol voľakedý námorníkom v Pole.

Pri porade pred zábavou počali sa dišputovať, ako sa budú slečinky do tancu invitovať, či fon flek a či šaširt; to j. či na úchvat, ktorý ako môže jeden pred druhým so stolice ktorú uchytiť, a či šaširt, to j. prosím až sa páči a podá jej rameno, na ktorom vedie slečnu pekne ticho do tancu a nie tak divo fon flek na chvatačku, ako taký pojašený švec! Z dišputy sa stalo nerozumenie, z tohoto zase zvađa a krik, z toho potom náďavačky, z čoho — skríkol už napitý ako snop latínsky cechmajster — per konsekvenciam lodikam musí už nasledovať aj bitka. Aj sa tak stalo. Zdvihol sa víchor bitky a to prudký, pričom prehodili a zabili veľkú a jedínú lampu, a podľa nej utrpelo porážku aj veľké zrkadlo; a ponač po tme aj flaše lietaly ako netopieri okolo vykolmovaných vlasových frizúr, ušlo sa skoro každému pivového čbána o hlavu. V takej mrve náležite vymlátili aranžéra zábavy, latínskeho cechmajstra tak, že ho šesť prednejších pánov majstrov z hostincea «Ku slepému mládencovi» v posteľnej plachte domov zanesli panej cechmajstrovej, ktorá ho aj odobrala a začala mu hned studené obkladky aplikovať jazykom a pästami a pritom mu citovala z levickej princípíe. V tej všeobecnej bitke medzi dverami sa aj mne ušlo pri utekaní; som sa potknúť na jednom na zemi ubitom a ležiacom mladom aranžérovi a vytknúť som si ľavú nohu. Následkom čoho

som mal času za dva týždne v posteli rozmýšľať a diviť sa nad tým tak skvele sriadeným zábavným programom. Moja sestra Katuša, stará to už a prezretá panenka, chuderka v tej bitke sa tak od strachu zapotila, že červený cinóber a ryžová múka — pomocou ktorých látok si mladú tvár ku bálu vystrojila — jej dolu tvárou stiekly a jej žlté rancovité líčka sa v naturálnej farve predstavily. A bárs aj bez šlepu išla na tanec, vrátila sa asi s poldruha metrovým šlepom domov, lebo voľaktorý nešíkovaný tanečník jej v tej bitke z kukoricožltých, kremetibetových šiat taký dlhý kus vytrhol. Zvyšok kassy, ktorý bol určený na dobročinný cieľ, zmizol pri tej bitke bez programu. Na druhý deň až bolo vidieť punkty zábavného programu na čelách, frizúrach, na líkach a nosoch pánov tovaryšov. Cechmajstra museli z domu do špitála stoličného zaviezť, lebo mal kľúčovú kosť a dve rebrá zlámané, teda omne trinum perfektum, tri kosti dokonale zlomené, k čomu on per konsekvencium lodikam pri bitke prišiel.

Po takýchto názorných programoch lepšie porozumieš včul aj mojemu programu novinkáskemu! My dedinčiarci vždy sme boli tej omýlnej mienky, že novinky sú na to, by sa v nich dľa chuti a apetitu ľudom bez rozdielu stavu, vrchnosti, cvičenosti, cnosti a učnosti nadávalo, utráhalo a obrážalo; a to bez výnimky všetkým ľudom celého sveta, aj tým, čo bývajú v Afrike, ku pr. Búrom, bárs nám oni aj nič zlého nespravili.

A preto, keď nám žľe napuchla a navrela proti voľakomu, hneď sme sa vyhrážali, že ho opýšeme v novinách. Nuž hľa! akoby ministrov a iných veľkých pánov neopisovali a tí sebe z toho nič nerobia. Veď páni hovoria, kto sa hnevá a sa vyhráža, že ten nemá pravdy a že je bojzlivý ako chlapec, ktorý sa iným chlapcom s tým vyhráža, že povie mamke.

Mnohí sa na redaktorov hnevali, keď im jejich pomýjami zaliate a hnojavkou písané dopisy nechceli dať vytlačiť, lebo že vraj v Budapešti netrpie hnojavky, ako na dedinách, že porotný súd hneď takú hnojavku zastaví a tomu, čo ju vylieva, dá ju vypíť.

To by zaiste nebolo chvalitebné, keď by Zaosek, ktorý od motyky a pluhu hore pikauf za literáta avanžiroval, tak robil, ako to naše baby robia, ktoré keď si až do sýtosti nadaly a pritom ustaly, ukážu jedna druhej nečestnú svoju panorámu k budúcu novému predstaveniu. Novinka nenie taká panoráma.

Bolo to v 48. rokoch ešte. Prišiel som do potyku s jedným zemanom, ktorý mi nie len tri husatá zabil z prostopašnej vôle, ale mi na dovažok ešte pod mojím oknom nečistotu urobil a potom na moje reflektovanie a ohlásenie škaredo nadával, že každý sedliak bez výnimky je huncút od kosti a keď aj pánom zostane, ešte aj vtedy, až do piateho pokolenia. Na čo som sa ja tak napajedil, že keď bych si bol v tom jede šámu zapil, isto by ma bolo porazilo a šlak trafil! No a vy zemani, odpovedal som, ste všetci zlodeji, dráči, lumpi a cigáni! Na čo on zase: drž chriapy ty pajzák! (z talianskeho pajzáno — sedliak — a paganus — pohan, to jest dedinčiar). Lebo

aj pán slúžny, aj pán tútor stoličný sú zemani. To mi všetko jedno, ja výnimky nerobím, ako aj ty, a bárs to bude aj kassy perceptor! Pravda, jak sprosté to byly tie naše reči? Pre 10—20 zlých celé stavy a ľud celého sveta tých stavov takto divo napádať!

Preto, kto stavy obráža, je jeden podlý, zlostný, nečestný, bez charakteru, surový človek, ktorý miesta nemá v cvičených kruhoch. Pre jednu cudzoložnú, nevernú manželku (alebo manžela) všetkým manželkám ctihodným nadávať, je výbuch z blázincea.

Moja svokruša, ktorá vždy nosí na meter dlhú papuľu, vždy pochváli tých, ktorí náležite nadávali notárovi, rychtárovi, boženikom a farárovi, že vraj tí to vedia nakydať, to sú múdri ľudia! Ja som ju obyčajne zavrátil: No čujte, až toto patrí k múdrosti — nadávať — vtedy veru ožratí kočíši a vandrovníci sú tí najmúdrejší ľudia na svete, a k tomu ani školy nepotrebovali, a načo aj? však neboli ďalej od koňského chvosta a od biča. Takej múdrosti sebe sotva kto žiada. Voľakoho pomýjami obliať je ľahká vec; aj ošipané to uhádne; keď sa postavíš pred jeho čber plný pomýj, ono prostopašné prehodí rýlom proti tebe čber a zanečistí ňa tými pomýjami. Teda poriadné novinky sú nenie čber na pomýje a na hnojavku, rozumieš? A to patrí tiež do môjho programu: žiadnemu nenadávať, žiadneho neurážať, lebo nemám rýla, ani čbera na pomýje. S Bohom do videnia.

Švagar Zaosek, roľník a ľudový «žurnalista».

CHÝRNIK.

Sňatok trónného dediča. Dňa 2. t. m. slávilí sňatok arcikniežata Františka Ferdinanda s grófkou Žofiou Chotekovou. Slávnosť odbývala sa v úzkom rodinnom kruhu. Nábožné obrady vysluhoval reichštattský dekan Hikiseh pomocou dvoch pátrov z radu kapucinov. Dľa rodinných zákonov panovníckeho domu manželka trónného dediča nemôže byť kráľovnou poťažne cisárovnou, ani deti z manželstva tohoto nebudú dedičmi trónu. Jeho Veličenstvo však vymenoval manželku arcikniežata za kňahiňu s menom novým: Hohenberg.

Ženské na universite pešťbudínskej. Tohoto roku študovalo osemnásť dám na filozofickej fakulte v Pešťbudíne. Všetky byly prijaté na základe maturitného vysvedčenia.

Zbura na mori. Mužstvo parníka «Escano» na ceste z Filipinských ostrovov do Pinteranu zavraždilo majiteľa lode, jeho zaťa, kapitána a dvoch officierov. Potom sobrali peniaze, asi 30—40.000 dollárov, a ponorili loď. Na lodi bolo 100 tún ryže.

Pravota proti Hülsnerovi pre zavraždenie Anežky Hruzovej je odročená do jasene.

Vp. Andrej Rojko, farár na odpočinku nám už niekoľko rázy písal, že pri jeho vysokom veku (do 80 rokov) cíti nadehádzajúce oslabenie telesných síl. Vždy nám slzy vyhrkli, keď túto smutnú zprávu sme dostali. Veď je on priateľom ľudu ducha hrdínskeho a vytrvanlivý bojovník, spolupracovník «Kresťana». Teraz nám sdeľujú: že na ľud ani pri svojich neduhoch nezabúda, ale ide napísať «Otcovský hlas ku svojmu ľudu», ktoré dielo do 15-ho júla v osobitnom vydaní viede z tlače. Cena jedného výtisku je 10 halierov, 10 výtiskov 90 halierov, 25 výtiskov 220 hal., 50 výtiskov 400 hal., 100 výtiskov 800 halierov. Knižičky obetivý rodolub môže odpredať, alebo rozdať. Príhlasy a peniaze pošlite na: «*Szent Gellért nyomda Budapest, VIII., Práter utca 44.*»

Strašné nešťastie v Amerike. Ešte nevie sa istotou z akých príčin vybuchol oheň v prístave holbokenskom. Ohromný požiar zpusťol nielen sklady a mosty, ale aj viac lodí ľahlo popolom, z ktorých veľká čiastka ľudí nebola vstave vo všeobecnom zmätku života si ratoval. Z lode «Lloyd Saalé» vytiahli 17 mrtvôl, a z vody 40 mrtvôl povíhavoali. Jeden telegramm newyorský to udáva, že asi do 150 ľudí zahynulo v požiar. Zapríčinená ztrata páči sa na vyše 5 millionov dollárov.

Padelateľ vína Šimon Fischer v Jágri bol pokutovaný prvým forumom na 600 korún, publikovanie výroku v novinách a ešte iné bočné pokuty. Fischer, rozumie sa, apelloval, ale sa popálil, lebo druhé forum našlo ho vinným nielen že padelané vína púšťal do obchodu, ale aj pre fabrikovanie vína na 30 dní do žaláru, ktorý nemožno peniazmi vymeniť, a na zaplatenie 600 korún. — Len by tak všade pokračovali, snáď by podliakom prešla chuť fabrikovať vína alebo otravovať ľudí «vínami» pančovanými.

Vyznačení bursiáni. Maks Neumann, podpredseda pešťbudínskej bursy, obdržal rád Železnej koruny III. triedy, a Židmund Geiger, člen bursovej rady, titul kráľovského radeu.

Hľadajú dediča. Viedeňský ústav súkromných detektívov hľadá baróna Juraja Atzela, syna baróna Belu Atzela; tento pred niekoľkými mesiacami umrel v Pešťbudíne, keď jeho syn cestoval po cudzozemsku. Po vyslúžení dobrovoľníctva odišiel totiž do cudzozemsku, v marci bol v Neapoli, potom zmizol a niet po ňom ďalšej stopy. Je 23-ročný, vysoký, brnavý, s čiernymi vlasmi a fúzami. Dala ho hľadať matka, aby prevzal otcovské dedičstvo.

Najbohatší človek na svete je Angličan J. Bight z Kimberley, ktorý vládze sa na 1000 millionov; druhý je Číňan Li Hung s 500 mill., tretí je Amerikán John D. Rockefeller s 250 mill.; štvrtý je Rus kňaz Elim Demidov s 200 mill.; piaty, šiesty, siedmy a ôsmy sú Amerikáni: Cornelius Vanderbilt 125 mill., Andrew Carnegie 125, William Vanderbilt 100, Wm. Rockefeller 100 millionov dollárov.

Vzáctný zajác. Docela zvláštnym spôsobom prešla po tieto dni istá obchodníčka s potravinami Eiglová z Pötzleinsdorfu u Viedne. Pani Eiglová vracala sa tieto

dni z Viedne do Pötzleinsdorfu na svojom povoze v spoločnosti svojho manžela. Na istom strmom mieste sostúpila s voza a kráčala chodníkom pozdĺž silnice. Z neuzdania spatrila zajáca spať pod hrstou pšenice. Pani Eiglová popadla rýchle bič a rukoveťou pretiahla ušiaka tak silne, že zostal omámený ležať. Potom ho vzala a obviazala mu s vreckovým ručníkom jednu nožičku k hrdlu a vložila si ho do svojej širokej modrej zástery. O chvíľu šla sa pochváliť mužovi s koristou. Ale jej radosť zmenila sa na veľiký smútok. Milý zajac sa bol akosi prebral, náhle zo zástery vyskočil a upaľoval po poli ale aj so šatkou na hrdle, v ktorej v jednom uzlíku mala Eiglová celodenný zárobok v obnose 170 korún.

Originálna príčina samovraždy. V Bobove (Halič) obesil sa 22-ročný syn židovského statkára Lemela Hofstaedtera. Obesil sa preto, že mu ktosi odstrihnuť «pejsy», keď spal. Báľ sa, že jeho oddanica nepôjde viac za neho, keď sa dal pozbaviť svojej ozdoby, a obesil sa.

Otec vrahom svojich detí. Vojenský lekár v Neapoli, Santovo, od dlhšieho času nežil so svojou ženou. Po tieto dni shodil dvoje svojich detí s poschodia, potom sa zastrelil. Všetci umreli na mieste.

Ako ľudia hynú. «Alkotmány» sdeľuje: Zo Štepanova sdeľujú nám, že tam vždy ešte trvá politické prenasledovanie ľudí, nie je teda div, že ľudia hľadajú si lepšiu vlasť. Tohto roku 25 ľudí vystaľovalo sa do Ameriky. Martina Poláka senický hlavný slúžny Ludvik Szalé pokutoval na 120 korún preto, že ešte r. 1897 bol vyhnan svoju kravičku na priestor piesočnatý, neužitočný. Polák prišiel o kravičku, odpredal zemičku a išiel do Ameriky šťastie hľadať. Umrel v Baltimore, zanechajúc vdovu a a dve siroty.

Strašnú udalosť sdeľujú z Miškovca. 23-ročný syn roľníka Štefana Molnára, ako prišiel s poľa, vzal ostrý nôž a bez všetkej príčiny vrazil ho do prs svojho priateľa Jozefa Vondráka, ktorý spal v stajni. Potom išiel do susedného domu a tam preklal svojho vlastného brata. Za tretiu obeť vyvolil si Samuela Molnára a i tomuto vrazil nôž do prs. Na krik sbehli sa ľudia, i žandári došli, a z úst Vondráka vyrozumeli, kto je vrahom. Hľadali ho a našli v zahrade obeseného na strome. Má sa za to, že spáchal strašné vraždy v nápade pošetlosti. Z obetí len Vondrák je ešte pri živote, ale sotva podarí sa vyliečiť ho.

Kde jedia psinu. Časopis mesiarov a údenárov sdeľuje, že v Sasku behom lanského roku vysekali a vypredali 535 psov, o 61 psov viac, ako rok predtým. V piatich našli trichíny a týchto zakopali. Po čom sekajú psinu na karbenádle alebo sviečkovicu zo psov vykrmeneých, to nesdeľuje.

Päť životov za jedno zaucho. Z Berlína sdeľujú: Plechársky majster Sokloweck pre akúsi maličkosť potázal sa so ženou, dal jej zaucho a odišiel po práci. Po jeho odchode žena sobrala štvoro svojich detí — najstarší chlapec mal 6 rokov, najmladšie bolo polročné — vyšla s nimi na chodbu štvrtého poschodia, poshadzovala deti jedno za druhým, potom sama skočila za nimi. Deti ostaly na mieste mŕtve, ona bola ešte pri živote, ale na smrť dodrúžaná.

Obchodné styky Rakúska s Čínou. Dľa úradných štatistických dát dovezeno bolo lanského roku z Číny do Rakúska len 19.189 mc. v cene 5.4 mill. korún. Oproti tomu z Rakúska do Číny vyviezlo sa 21.867 mc. v cene nie celého milliona korún. Najviac doviezlo sa čaju, a síce 8212 mc v cene 3.8 mill. korún; ďalej dovážaly sa rozličné tovary lakové, čínsky hodváb a rozličné rezbárske a tokárske predmety ozdobené. Z Rakúska vyvážaly sa do Číny rozličné tkaniny, súkno z Brna a Bielska, drevený nábytok, plechové a kovové nádoby, papierové a sklenené výrobky.

Ruský antisemitizmus. «Jüd. Volksblatt» so žiaľom pripomína, že v Rusku smie židovský advokát stránku zastupovať len pri takzvaných smierčích súdoch, kam idú žaloby len po výšku 300 rubľov a bagatelné trestné záležitosti; k vyšším súdom nemá židovský advokát prístupu.

Židia v Rumunsku necítia sa dobre a rumunský národ zle sa cíti s nimi a nechce ich trpeť. Pri takýchto okolnostiach je celkom pochopiteľné, že Židia v zástupoch utekajú z Rumunska do «zasľúbenej zeme» — do Uhorska. Medzitým aj uhorské ministerstvo vnútra uznalo už, že to tak nejde, aby sa táto čeliadka tu usadila. Sú to biedni, ošarpaní ľudia, mnohí z nich osobne nebezpeční, a ani náš obecný zákon nedovoľuje osadiť sa v obci ľudom, ktorí ničoho nemajú. Aby sa to predsa dáko nestalo, pod mohutnou protekciou, osobnou i peňažnou, ich súveriacich rodákov, minister vnútra nariadil, že tí páni Židia majú byť na hranici zadržaní a dovolí sa im prechod cez Uhorsko pod policajnou kontrollou, ak na uhorsko-rakúskej hranici prevezme ich rakúska polícia k ďalšej doprave. Chcú ísť do Hamburgu a odtiaľ cez more Ameriku ošastniť. Rakúska vláda privolila, ale potrebné je aj privolenie vlády nemeckej, na ktoré čakajú. A čo ak použijú tajných chodníkov a predsa, keď aj len čiastočne, rozlezu sa po Uhorsku? Obce naše, buďte teda ostrážité!

Povďační ľudia nachodia sa ešte i v dnešnej dobe. Tak jesto mnoho osôb, ktoré od choroby svojej skrze Müllerov duplovanom-magnetický križ ači hviezdu oslobodené sú, ktoré výraz dávajú radosti a povďačnosti svojej, a vynalezcovi čo len v pár riadkoch svoje uznanie vyslovujú. Tak dnes máme nasledujúce riadky po ruke: «Ctený Pán Müller! Ja dlhý čas trpel som na lúpanie ľavej nohy, na bezsnivosť a klopania srdca. Náhoda ma oboznala s vašim elektromagnetickým križom. R. B. Nr. 86967; kúpil som si jeden za 3 zl., 12. júli roku 1899; odkedy ho nosím a upotrebúvam, je po mojej chorobe. Preto pokladám si za povinnosť, Vám moju najúprimnejšiu vďaku vysloviť s tou prosbou, by ste mne ešte jeden taký križ, pre môjho priateľa V. H. — tú istú chorobu majúceho — sem poslal. S účtou Martin Neu, hostinský v kantíne, Budapešť Rettek-ulica, kasáreň». Preto odporúčame všetkým trpiacim na lámku, lúpanie, záduch, bezsnivosť hučanie uší, padúcu nemoc, by sebe jeden apparat, ktorý len 3 zl. stojí, od pána Müllera Budapešť V. Kalmán-uteza, Nr. 20 objednali.

Zavedenie sladovej kávy, ktorá asi pred desiaty rokmi sa objavila a dnes takmer po celom svete rozšírená jest, vykazuje stále blahodarnejšie výsledky pre zdravie a národohospodárstvo. Nemožno ani oceniť, jaká úspora peňazí a jaké povzbudzenie zdravia a síl, týmto zdravotným domácim nápojom, ktorý firma Kathreiner teprv všeobecne zaviedla, docieleno bolo. Nenie zaiste ďaleká doba, keď Kathreinerová sladová káva Kneippova, či už jako najlepšia prísada k zrnkovej káve, alebo tam, kde zrnková káva lekársky zapovedaná je, i čistá používaná súc, v každej rodine sa udomácní. Každý hospodyní možno blahopriať, ktorá toto dôležité zlepšenie nášho domáceho nápoja ku blahu svojích príslušníkov zaviedla, alebo zavedie a prevádzať bude.

*

Jeden znamenitý liečivý apparát. Dvojnásobný elektromagnetický križ ači hviezda N. B. nr. 86967 má, ako už mnohokrát dokázalo sa, výborný účinok. Máme dnes vzťahom na podivné liečivé účinkovanie jedno svedectvo po ruke, ktoré osmelujeme sa uverejniť: «Blahorodenému pánu Müller! Váš láskavý prípis obdržal som a som smelý odpovedať na otázku: Ja nosím elektromagnetický križ nr. 86967, odkedy mi ho vaše Blahorodie dalo, neprestajne. Cítim sa mocnejším a veselším. Pán Gejza Boldog, ktorý už 40 rokov na padúcu nemoc trpí, cíti sa značne lepšie, nápadu sú uňho kratšie a slabšie. Pán Steinhibel necíti už 10 dní po nosení vášho apparátu žiadne boľasti, má sa o mnoho lepšie a spí lepšie. Pán Štefani, ten starý pán na lámku trpiaci cíti sa tiež značne lepšie, a málo boľasti má. Vašej priazni odporúčajúc sa a najsrdečnejšie vďaky vyslovujúc, ostávam s účtou J. Khoós, kňaz v Budinpešti». Preto možno dvojnásobno-elektromagnetický križ, ktorý u pána Alberta Müllera v Budinpešti V. Vadász-uteza 42/a je dostať všetkým odporúčať, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc (epilepsia), záduch, hučanie uší, ďalej na všeobecnú chorobu čuvov a pozbavenie síl trpia.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odchod **3-ho augusta.** Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra.** Sprievodčí: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu III. trieda 100 zl.

" II. " 180 "

" I. " 240 "

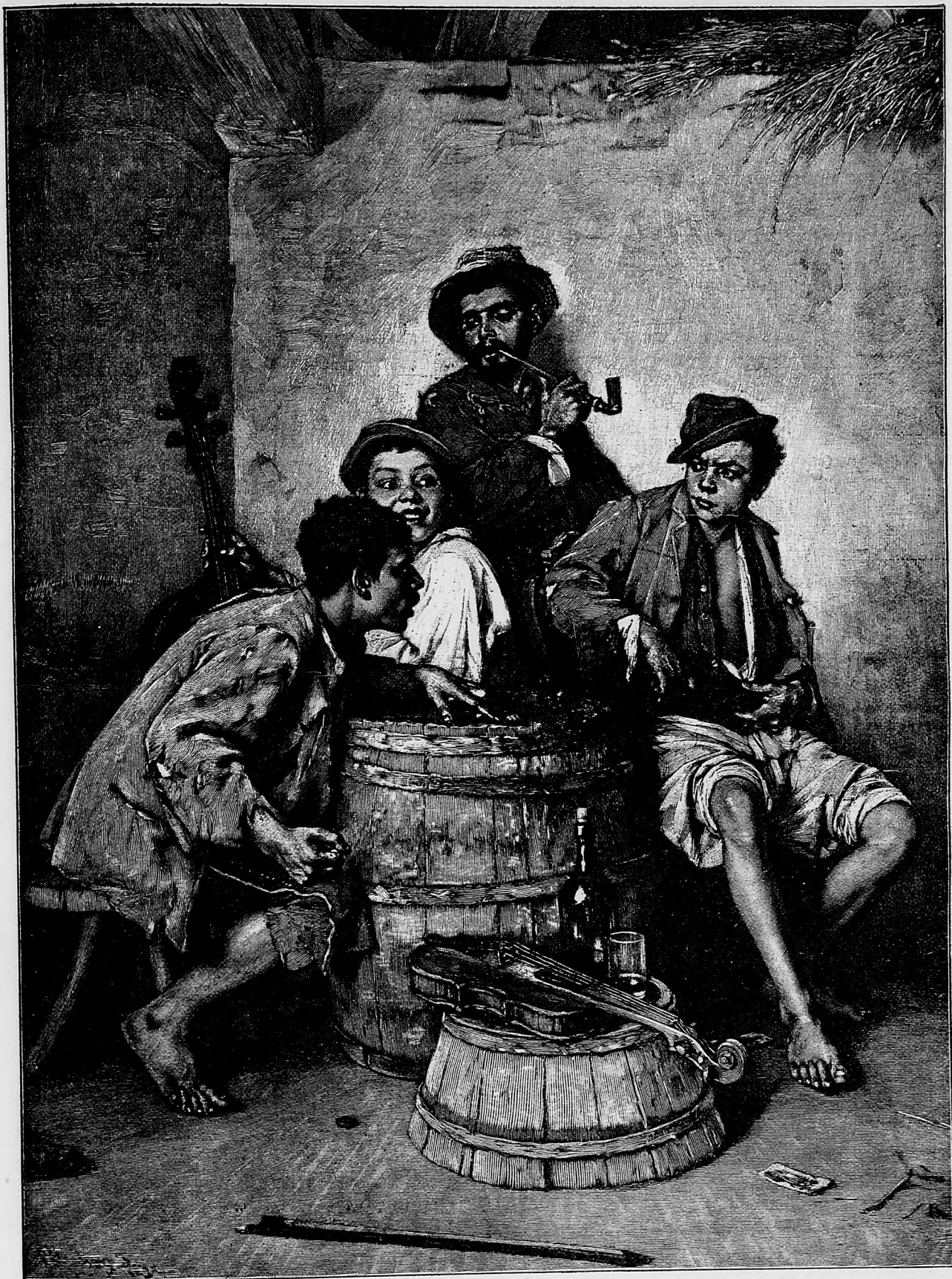
so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema III. trieda 142 zl.

" II. " 290 "

" I. " 350 "

trvanie cesty 1 mesiac.

„Po práci.”

DOPISY.

Moštenica, 22. júna.

Ozvena na otvorený list Mišovi Strečok v Moštenici.

Pekná vec je, keď sa pospolitý človek vzdeláva, zaujíma za novinárstvo, číta, píše a tak napreduje. Lež nečesnosť je, keď kto svoje pero zamáča do česti blížneho zlomyselne, bezzákladne, z pomsty a osobníckárstva. — Tak nekresťanský a zlomyselne čini v otvorenom liste 9-ho júna Michal *Strečok*, v oči spoluobčana Fridra *Očenáš*. Nuž dobre znajúc duševnú mĺkvosť a nadutosť Michala *Strečok*, v záujme pravdy rázne a osvedčene tvrdím, že Mišo *Strečok* není vstave zo svojej hlavy ani jednu rozumnú vetu položiť na papier. Preto zo svojich širokých pliec skrbaliac primeranú vlastnú hlavu, dočasne jakéhosi brezovského smädného pisárika hlavu si požíchal spolu aj s rozumom a za «lagerplac» mu zaplatil mzdy asi 2 poháre piva, ktoré splodilo otvorený list, plný opovržlivými urážkami.

Keď sa náš Mišo — pisár bude museť pred porotný súd dostaviť pre ty zlostné urážky, veru sa budú triasť na ňom galhoty a oči vytreští jako jazvec v hrode, keďže vôbec ani s «placmajstrom» sa nevie poriadne poshovárať, nieto s osvicenými pánmi tam, kde bude stáť jako «novinár»!?

Ale viďme, prečo ten Mišo traktuje Fridra a celé obecenstvo mašťalou a tupením modlitby Pána? Čo je príčina? Nuž konzum a ... konzum!! Moštenický konzum!!

Pisateľ týchto riadkov som oduševnený privrženec, rozširovateľ konzumov, stály odberateľ z konzumu susedného kresťanského a nie moštenického, lebo kresťanské konzumy ohľadom vznešeného úmyslu ďaleko stoja od «moštenického.» V moštenickom konzume niet zkúseného kupca, ani nikdy nebolo; predávajú dievky, nevediac samé krámsku cenu článkov, a preto tam tak premenlivé ceny, jako ti dievky. Celý konzum doja asi 4—5 krikľúni, ktorým beda a beda aj ich deťom, keď nazre do karát úrad. Celá sústava vŕzga; obecenstvo, múdri a menej múdri nedôverčive opúšťajú kompániu, a preto nemožno mať za zle nikomu, ani Fridrovi, že jako rychtár úradne nepodporoval sobectvo krikľúňov. Títo však zahuckali do Fridra pisára Miša bez hlavy.

Fridrich *Očenáš* je statný, súci človek; bol udatným vojakom, vtipným muzikantom a pilným robotníkom v brezovskej dielni, kde keď si zaslúžil oblubu u predstavenstva a doslúžil si penziu, — jako očitý svedok viem, — okresný slúžny, neb. Lazarovich, dojatý rozumnými rečami *Očenáša*, kandidoval ho za rychtára a dôvera ľudu jednohlasne pri ňom sa ozvala. Aj Mišova «vlastná hlava» sa vtedy za Fridra kývala. Hja! lenže niektorým

mošteničanom nemožno vyhoveť; to sú «pokazení fiškáli», jako ich ferštri, inžinieri a notári volajú. Tí pracujú bezmennými listami proti svojmu farárovi; šprichajú, repcú podle, ale keď treba luhárstva dokázať, vtedy držia v hrsti plundre. Žiadon rychtár posiaľ neuhovel. Ani Fridro nemohol. Terajší rychtár Bacúr už bol dobrým rychtárom pred pár rokmi, ale zanevreli naň — fiškáli. Zostal Fridro rychtárom, lebo o Bacúrovi ani počuť nechceli — fiškáli.

Teraz zase Bacúra vyvolili fiškáli a Mišo keď rýl a motyku spomína, jako spojok lásky s ním, nebodaj, že *Strečok* a fiškáli budú prví, ktorí tým rýlom a motykou sa náležite odslúžia Bacúrovi za — dôveru, keď aj nie cudzou hlavou v otvorenom liste, ale istotne v konzume, kde aj v najväčšie sviatky držia radu fiškáli, pri sklenených koncepcích. Pýcha splodila ten sobecký konzum, v rozoprách bedári a súc na mukách, uráža cez cudzú hlavu na pleciah Mišových osobu bývalého rychtára *Očenáša* a v ňom posvätnú osnovu modlitby Pána przní a posmešne používa za diabolský nástroj svojej osobnej pomsty. To je pohoršlivé! Mošteničania poznajú vás, tieho. A ty Mišo, povedz pisárovej hlave, že: «Z prázdneho duba len sova vyletí!»

Bileš.

Poznámka Redakcie. My sme verejný list *Strečok* uverejnili preto, že to on od nás zretedelne žiadal, a vlastnoručne písal ho celý a podpísal vlastné meno. Napádania osôb neschvaľujeme, ale mysleli sme si, že kde tak sme a ostro napádajú volakoho a bez obavy, že také napádania predsa musejú mať dáky základ. Ostatne dobre urobí p. bývalý rychtár keď zadá tlačovú pravotu, len aby aj vyhral. Túto ozvenu uverejňujeme, lebo sme to povinní urobiť, aby sme boli bezstranní. Ostrosť však tej ozveny neschvaľujeme a žiadali by sme si tiež vlastnoručný podpis. Napádania proti konzumu a občanom neideme vymlúvať, len ľutáme si, že tí, ktorým sa to nepozdáva, neidú chyby napraviť. Konečne, že čo myslia slúžny, notári, ferštri a iní páni o volakom, to ešte nemusí byť pochvalou pre volakoho. Ale či je kto svedomitý kresťan a ako úradník či nestrannický vysluhuje pravdu, či má priateľov aj medzi osvedčenými ľudákmi: to hľa padá na váhu. — A teraz teda ticho. Neuverejníme od vadiacích sa stránok ani litery viacej!

Z Karlovic (Morava).

Dôstojný Pán Redaktor!

Tieto dni dostal som neoplatený list datovaný v Zeleniciach pri Frajšťáku od jednej paničky menom: *Katica* podpísaný, v ktorom ma vyhrešila, že som ju v «Kresťane» obrazil s tým, keď som «*Katušu*» moju sestru starou nezbednou panenkou nazýval, že to som ju rozumel a že aj z jej vinohrada a kozo-čekových hroziem posmech spravil. Ja som v mojom živote nikdy nebol v Zeleniciach, ani žiadnej slečinky «*Katicy*» tam neznám, teda som ju ani obrazil nemôhol. Ako ona prišla k mojej adrese, to mi je nápadné, však Redakcia jej zaiste takú nesdelila. A ponačť ona svoju adresu mi nedala

a zdvorilosti regula žiada na list aj odpoveď dať, som to prinútený v otvorenom liste učiniť. — List tej slečinky takto znie ku mne :

Zelenice pri Frajšťaku.

Švagor Zaosek! Vy ste ten opravdový krakéler! ktorý ste už z Frajšťaku dostal šlahu pre hrozná, tak-zvané kozoceckové, ktoré už ani nejestvujú, a ja vám dávam druhú šlahu, ako sa vy krakéler opovažujete mňa zneuctiť, a mňa nezbednou starou panenkou nazívať a naše hrozná tiež k posmechu vystaviť? a mňa ešte za vašu sestru vytrubovať? Vy jeden nespokojný starý drak a kokrheľ. Robte si posmech z vašich krumpel a z ovsá atď. Slečna Katica O

Odpoveď slečinke Katicy v otvorenom liste ku spasiteľnému poučeniu.

Na všetky strany vážená slečinka Katica O! Keď ste mi už chcela dať šlahu, aspoň ste mohla váš list oplatiť — ste mi bez príčiny nadala a ja som si to ešte musel zaplatiť. Slečinky majú byť fajnovšie a nie za cudzé krajciare ešte nadávať. No nič preto, som si list váš zaplatil. Ale vy ste v omýle, že bych bol ja vás pod Katušou rozumel. Ja ani neviem, kto ste a či ste na svete. Že musíte byť starou panenkou vidno z lista, lebo sa hneváte bez základu a bez príčiny; ste teda nervózná a mrzutá aké bývajú staré panenky keď sa nemôžu dostať pod čapec! Čože ja zato môžem teda, keď sa nemôžete vydať? Či ste stará? pošlite mi z matriky muštru, potom odvolám všetko, alebo snáď rátate na to, že vám spravím reklam a že budem vás ku vydaju odporúčať? Vaša špekulácia by zle vypadla, lebo ja vaše nové sorty neznám, som človek zo starého sveta; ja som znal na hore od Sokoloviec až po Šintavu len staré sorty hrozién asice: kozie-cecky, cinifádle a kadarky. — A s tým som žiadneho neobrazil, ešte aj moj dedko nebohý dorábal kozie-cecky, a jednu sortu tvrdých a kyslých hrozién, meno im už neviem. Až máte na predaj z novej fajty hrozién ako: ku pr. oporto, rizling, bordó, burgund atď., dajte si oznam v «Krešťane» ale za darmo to nejde, robota, tlač, farba koštuje groše. Ale aj to vám spravím, že budem odporúčať aj vaše vínko, len mi pošlite pravú adresu, lebo pochybujem, že by ste bola v Zeleniciach! — Vám nezazlievam, však každý sa bráni ako vie, ku príkladu šuster s kopitom a lápsikom, kováč s kladivom, sedliak s cepami ako Zaosek, a baby s papuľou a s nadávačkami a s ostrým špicatým jazikom. Mačka škriabe, vol rohom pichá, a kôň kopitom dáva na vedomie svoju aprehenziu keď kopne — to v prírode tak býva.

Vy ste trochu prekročila hranice pravdy a slušnosti, a ja som tiež trochu preskočil plot zdvorilosti a s tým sme sa vyglajchali. Vy ste stará mrzutá nervózna panenka, ja som starý neporiadný mládenec: trafila kosa na kameň.

A ja vôbec neľúbim polemiiu viesť so starým žen-

ským slabým pohlavím, kurz z papulologie som ešte neskončil. Teraz sa zdržujem v Karloviciach na Morave, na žinčicovej kúre, villa k ovčej sirovátke, číslo 12., 2. dvere na poschodí. O dva týždne pojdem do Vizovic, teda sa ponáhľajte nie s nadávačkou ale s listom.

Má úcta slečinka Katica; ruky libám.

Zaosek, starý mládenec.

Pudmerice.

Velebný Pane!

Špic, špic, špic. Hej špic, špic! Kto by už nebol skusil, ako boľastne nás pichne ku pr. ihly špic, šidla špic a noža špic. Ba vojenského a žandárskeho bodáka špic nás i prebodnúť a tak zabiť môže. No a pomimo týchto ešte i o špicoch vysokých vrehov hovoria malí chlapi, že nebe prepichnú. Ale veru to už neverím. Dost na tom, že každý ostrý špic pichá. Preto nemeč rád nadáva pichlavému utračovi: spitzbub — šibal. My tu máme v Pudmericiach jedného novoprišliého kramára, meno jeho je Heinrich Spitz. Tento židák, ačkoľvek je špic, keď k nám prišiel nepichal, ale sa pekne oproti ľudu priateľský choval, aby si kundšafterov napriťahoval. Hja, ale keď sme si my naše dva kresť. sklepy otvorili a z týchto jeden tam hore v hoštákoch do jeho susedstva postavili, odtedy veru pán Spitz neprestajne do nás pichá svojim špicatým jazykom. Teraz najviac za to, že sme pre oba sklepy už aj trafiky dostali; lebo to nám už on p. Spitz nijak dovoliť nechcel, aby sme ešte aj trafiky mali. «Tho vy veru nedhosthanethe, ani keď čo robíť budhethel!» — tak špicoval každému s kým sa len sišiel. A my sme veru dost málo robili a trafiky sme dostali. A preto špicik pichá, bodá až sa zjašiť môže, ale čo že mu to pomôže?

Veď jako bývalý vachmajster vojenský mal by vedieť, že je márne nadúvať sa žabe proti volovi. Prečo že sa nadúva 5—6 židov proti celej kresťanskej obci: židia nech predávajú židom, a kresťanov nech nechajú ísť ku kresťanom, tak to má byť, tak je to spravodlivé. Ostatne, adieu pán Spitz a všetci jeho kompanisty! O mnoho viac si vážime samých seba, než by sme sa mali s vami ešte dlžšie zapodievať. Že vy našich statočných vodcov kňazov na ulici nepozdravujete, na nich potupné slová špriháte, zubami škripete — to je nám všetko len štekot psov na mesiac! Tým si vašu už i tak presolenú polievku len ešte prisálate.

No a vy bratia naši, ktorí chodíte kupovať k Spitzovi a jeho kompanistom, či sa vám ľúbi táto špicovatá kronika? A či sa nehanbíte, keď tam židáčisko z vašich mozolov žijúci, za vaše peniaze každodenne len mäso a pečienku jediaci, fajnové cigarky fajiaci, celé dni len zahálajúci na vašich kňazov, vašich vodcov a bezzisťných radcov potupy a hany kydá? Jako sa to srovnáva s vašim kresťanským presvedčením, keď vy včel tu pri miss. križi sa modlite, jakožto údovia spolku b. srdeca Ježišovho sa spovedáte a kážeň počúvate, a po chvíli už tam v kréme Šlojmovi žalujete na svojho kňaza, ako korheľov hrešil a židom nadával, alebo vaše ženy tam u

Spitza alebo druhého žida koreníe, cibuľu a cesnak kupujú s modliacou knižkou a patričkami v rukách očúvajú druhú košerovú kázeň, hnusné šprihaniny na kňazov Ježiša Krista, čo vám missie pripravili a vám milosti b. srdca Ježišovho rozďávajú?? Taký kresfan, ktorý takto si ctí svojich kňazov, je nie kresfan, ale pokrytec. Len povedz tam tomu Šlojmovi, aby na svojho rabína niečo potupného povedal, ale by ňa vyprášil z domu von.

Hanba je to teda rodáci na vás, že sa takto chováte. A preto uposlúchnite dobrú braterskú radu našu, a choďte ku kresfanom kupovať. «Svoj k svojmu» to buď našim heslom. Pomáhajme si na nohy spoločnými silami, zakiaľ je ešte čas; lebo kto vie, ako to dnes-zajtra bude, a potom darmo budete nariekať, keď už nebude možno nič vykonať. A či lutujete snáď židov, že im kupujúci ubývajú tak, že čochvíľa nikoho mať nebudú a že budú onedlho museť od nás preč zutekať? O za to ich neľutujte, veď je u nás sťahovanie sa slobodné a naša dedina nemá brány, teda ako sa im páči môžu ísť, čím skorej tým lepšie: prajeme im šťastlivú cestu. A zase až by už žiadne kupčenie prevádzkať nemohli, nech idú pracovať. Dovčuľ len kresťania otročili a robotovali, nuž nech sa páči teraz židom otročiť, robotovať miesto gójimov.

Pudmeričan.

Z Trubína (Tekovska stol.).

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus aj najsladšie meno Panny Marie buď pochváleno!

Veľavážený Pán Redaktor!

Úctive vás prosím, keby ste ráčili uverejniť týchto mojich pár riadkov v našom milom «Kresťanovi».

Človeka až tak hrôza pohne, keď očuje, že v jednom alebo v druhom meste sa prevádza ľudové shromaždenie. U nás, bohužiaľ, ani len ľudia o tom pochopu nemajú. Keď volaktorý očuje o tom, len sa zpytuje, že načo je to, a k jakému cieľu. A prečo je to? Ľudia sa málo s čítaním zaoberajú, keď aj niektorý číta, však to on len pomaly prečíta, ale keď sa ho človek zpyta, že čo čítal, tak nevie slova z toho povedať. Nehovorím že všetci, ale bohužiaľ, je väčšia čiastka takých. Nemôžem ale vynu dať učiteľovi, lebo ten, môžem povedať, čo s najväčšou ochotnosťou sa usiluje diatky vynaučovať; ale keď výnde chasník zo školy, vtedy mu už neprínde na rozum, len cigara, fajka, kréma, pálené, a nočné blúdenie. Keď prínde nedefa, že by si mal voľačo prečítať, buďto z modliacej knihy alebo by si šiel od niekoho novinky vypožičať, vtedy ide radšie spať.

Tak to ide potom s tou svetskou marnosťou nevie nič jako svet beží, len ide ide, až spadne do jarku, potom už oči otvorí, jako planky, že kde je! A potom sa radí takých ľudí, čo ho lepšie podoja, jako on svoju kravičku, až do posledného cvrku.

Keď človek vezme do reči hospodársku nauku, vtedy sa vysmejú a povedia, kebych ja mal na pol litra páleného, ja viem čo mám robiť. Však sa len môj milý nato drž, však ty ešte pojdeš tomu za biraša čo ňa tak uzdravuje!

Ja ti ale radím, za pol litra páleného máš tri číslá «Kresťana», a ten ti skôr pomôže, jako tvoje pálené. — Ale viem tiež aj takého u nás, čo čítaval «Kresťana», bol aj predplatiteľom a je aj ruženčiar znamenitý, ale len po vrchu, teraz mu ale chodí Opratový zdarma, teda čítava toho, a náš «Kresťan sa mu preto nelúbi, že ide oproti vláde. Iste chce byť rychtárom! Ja som mu ale hovoril, že náš «Kresťan» musí podľa pravdy byť proti vláde: on mne ale, že však aj ten má pravdu. No môj milý bratku, to je také pravda, jako keď spravodlivého na šibenicu vyvesia.

Ale už musím prestať, lebo aby ma nepokrstili, že ja toto po prvý raz píšem, lebo u nás sú také krstní rodičia volaktorí, ktorí hned krstia s tou čerstvou Apatickou takého, čo ide s viacerými do takej roboty, čo ešte nebol robyl, a to len preto, aby sa mohli naslopať. Ale ja myslím, že mňa nepokrstia, lebo ja toto len sám píšem.

Predsa vám ešte napokon aspoň pár veršikov napíšem, aby si ich prečítali, a dľa nich sa držali:

Moji mylí občania a drahí rodáci,
Zanechajte zľú spoločnosť, pripojte sa všetci
K našej strane ľudovej, pravde Bohumilej,
Bude nám Boh na pomoci, aj krajine celej!
Otvorte už raz oči, a pozrite svetom:
Keď tak bude ešte pár čias, kde sa podieť potom.
Židia si už všetko do svej moci berú,
A kde koho jako môžu, tak ho škriabu derú.
Nemýľte sa, že s ích rečmi líškavými
Budete mať blaženosti, a pokoja s nimi.
Nech vás len o vaše peniažky donesú,
Potom si už vyskakoť budú bez moresu.
Židák ten ti nikdy zlého slova nedá,
Ale je to pre korheľa veru veľká beda,
Lebo korheľ veru aj na to málo dbá,
Keď ho sotí ten krivonos, nič neodpovedá.
Jako že už potom, keď s takými slovni,
Líškavými ho obvádza, hebrej nemotorný.
Hore vtedy bratia a spolu sa všetci,
A tak sa tým krivonosom vytrhneme z moci.
Jak chcete mať niekdy takú dobrú vôľu,
Predplaťme si na «Kresťana» a čítajme spolu.
Od toho nás iste nezabolí hlava,
Jako od tej čertovice, to je pravda pravá.
S týmto ja už tieto moje riadky zavrem;
Príď-že nám Ty ku pomoci Pane Kriste! Amen.

Ludák.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecstvo, že temer všetky ceny sú v korunovom mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7.45—8.25 kor., peštianska 7.30 8.05 kor., z Báčky 7.50 kor., banátská 7.50 korun.

Raž: 6'45—6'60 kor.

Jačmeň: na krm 5'60—6'10 korún, do pálenice
kor., na várku — kor.

Ovos: 5'—5'30 kor.

Kukurica: 5'50—5'70 kor.

Proso: 5'—5'30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27'60	26'30	24'60	23'80	23'10	21'60
	6	7	7½	8		
	20'50	17'60	16'40	12'90		

Otruby po 100 kil.: drobné 8'90 korún, hrubé 8'90 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7'—7'25
brnava 7'—, pestrá 5'—, drobná 8'—
8'75, cúdená —. *Hrach*: 10'—12'—, lúpaný
18'——. *Šušovica* horšia 11'—, lepšia 18'—
—. *Mak*: 23'—24'—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 75'—80'—. Lu-
cerna 64'—66'—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 58'—, Slanina $\frac{3}{100}$ —
47'—, $\frac{4}{100}$ 18'50—, udená dobrá slanina 54'—
55'— po 50 klg.

Lekvár srbský transito 14'75— po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 47'—, dvojkřížový 42'50 za
100 klg. netto.

Olaj repcový 75'—76'— za 100 klg.

Spiritus odanený raffinovaný 116'50—, dena-
turovaný 37'—39'—.

Remeň: funtovice k. 154—160; tercy prima k.
150—158; anglické odpadky k. 145—148; tefaciny k.
460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —
—; tažené k. —

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—
180; horniacke futrienky: strednie k. —, väč-
šie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre čitateľov lurdského zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvi* v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Časopis **museálnej slovenskej spoločnosti**. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. číslo 3. V Turčianskom Sv. Martine.

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 5. Dostať v knihtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Sošit XIV. Cena 12 halierov. Obsah: Dva oznamy. Mój súrod v deň menín. Osol a zajac. Dostať v Trnave u Adolfa Horovitzu. — Snažne odporúčame.

Prítel domoviny. Ročník XVI. Svazek 7. V predplacení 12 svazkov zl. 1.60. «Bez matek a bez otcu». Napsal Rudolf Jaroslav Kronbauer. Dostať u Edv. Beauforta v Praze.

«**Príroda a život**», časopis s obsahom velice poučným a vzdelávateľným vychádza na Král. Vinohradoch, korunná trieda 880. Práve vyšlo 3 a 4 číslo II. ročníka. Ročné predplatné obnáša len 1 zl. Žiadajte číslo zdarma na ukážku.

Odkazy redakcie.

Sz. K. v Ž. Ak ste poslal 120 halierov vydavateľstvu, žiadajte si aby vám to dali uverejniť. Sice za taký oznam škoda platiť. Keby bol redaktor prv obdržal list váš, bol by vám to uverejnil. V budúcom čísle prinde. — **Ginzery János, Bars Füß**. Maďarské noviny vám pošlú. — **St. VI. a J. H. v Antunováci v Slavonii**. Prvná časť vášho dopisu je vypísaná z dopisu Tollerovho, ktorý sme už dávno uverejnili. Načo to robíte? Čo týče sa pozemkov v Slavonii, máme o tom známost, že sú lacné, ale leďaké, pri ktorých sa už mnohí oklamali. My nebudeme odporúčať nikomu Slavoniu. — **Stará firma**. Srdečný pozdrav! V budúcom čísle. List sme poslali. — **M. J. v Gr.** Verš váš je v hromade pisaný; nemohli sme to nijake zložiť. Potom druhá polovica by bola dobrá ale je nie vaša a cudzé opisovať to sa nesmie. Nemôžeme uverejniť. — **Jozef Čellár**. Srdečné vďaky za doposlaný nám článok. Píšete v utešenej slovenčine, ale obávame sa že pre pospolitý ľud trochu privysoko. O jedno by sme prosili: chrániť sa výrazov cudzorečových ako sú: éra, element, fakt, pozitívny, egoistické atď. Článok uverejníme v budúcom čísle. — **Vp. Cz. L. v M.** Prosíme ráčte zaslať i pokračovania aby sme prácu vašu dobre rozdelenú mohli uverejniť. Potom ju pravdepodobne uverejníme. Ak vám je možno, opatrite si slovenskú mluvnicu a čítajte práce slovenských spisovateľov. — **J. Szv. v Budapešti**. Chýr sme uverejniť dali, dopis nie. Nemôžeme všetky. — **K. Š. v Bp.** Domáci lekár musel vystať pre dopisy, ale budeme v ňom pokračovať. Aj o liečivých rastlinách pridú články.

Piešťanoch!

Kúpeľnom mieste (železnica loco) **sa jeden Dom z veľkú ovocnú zahradu odpredá**, kupec keď sa pilno obráti aj šank recht by obsiahnul. Adres u Redakcie.

Kolok od oznamov. Jeho veličenstvo sankcionoval návrh o zrušení kolku na plakáty, kalendáre od oznamov. Od dňa 1 júla nebude sa už platiť 30 kr. od každého oznamu, plakáty (reklamné cedule, rozdávané na uliciach, časopisecké prílohy) budú tiež osvobodené od jeden- dvojkrajciarového kolku, konečne prestane i kolok kalendársky, tak že kalendáre zhotovené tohoto roku na rok 1901, budú už bez kolku.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseľuje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy,
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chufi po jiedle,
boľeniu zubov,

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdujú istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dľa jednohlasitého osvedčenia lekárov a nelekárov

OKIC-ové

Wörishofenské Tormentillové mydlo

je nateraz to najlepšie mydlo.

Mydlo toto krome veľkej čistiackej sily ešte aj liečivý účinok má, nakoľko pri chrastách, pukline koži, vlasovom prachu a iných podobných chorobách so studenou lebo odstátou vodou so zdarom sa upotrebuje. Skrze upotrebenie jeho koža stáva mäkou a hladkou.

Na každom kúsku **meno moje** a tieto slová: **Vörishofenské Tormentillové mydlo** možno čítať.

✱ **Cena jedného kusa je 50 halierov.** ✱

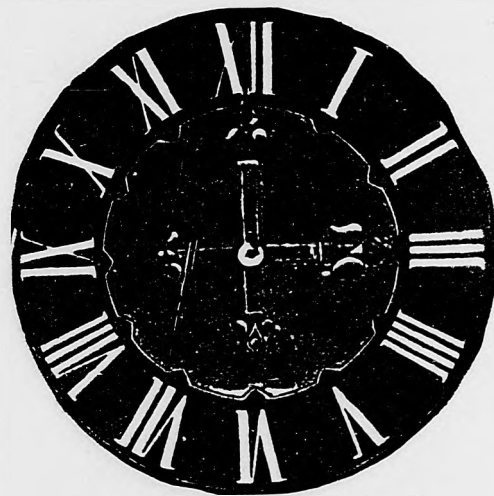
Dostať v každej lekární droguerii, sklepe s drobným tovarom a u zástupiteľa pre Uhorsko, **ERNESTA MAYERA** V MALEJ-PEŠTI.

Okicov vörishofenský lámkový liek, ktorý je dľa neb. prael. **KNEIPP**-a zostavený, s najlepším výsledkom upotrebi sa proti lámke, lúpaniu, ischiasu, nervóz-nému boľeniu hlavy atď.

Cena jednej sklenky je 5 korún.

Dostať v každej lekární a droguerii a u zastupen pre Uhorsko,

Ernesta Majera v Malej-Pesti.

Mám česť v známost' doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenenou škrýňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabulka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujimam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszuczua-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace
 == mlýny ==

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianska stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech sa hlasia u pána

Ludvika Javorka

== advokáta ==

v **Novom Meste n/Váhom**.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solidne a trváce hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
 v Bytči (Nagy-Bittse).

Ochranná známka

Pane Bože požehnaj žatvu!

Svetochýrna „**Sväto-Antonská**“ striebro-ocelová kosa sa ešte vždy rozposiela. Kto si cení svoju silu a nemá dobrej kosa, nech nezamešká obstarat si ocelovú kosu «Sväto Antonskú». **Objednávky** vybaví v ten deň, v ktorý príjdu. Objednávateľia takto ešte aj z najďalších krajov 2—3 dňoch obdržia objednané kosa.

Adressa na objednávky: **SOHR JÓZSEF urnak, Somogy-Szill.**

Ceny „Sväto-Antonských“ striebro-ocelových kôs sú nasledujúce:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1.05 zl.	1.10 zl.	1.15 zl.	1.20 zl.	1.25 zl.	1.30 zl.

Pri objednaní 5 kusov kosová fabrika zaplatí poštové trovy; pri objednaní 10 kusov zaplatí nielen poštové trovy, ale aj jednu kosu dá na návdavok. Amergauská oslička je najprimeranejšia ku «Sväto-Antonskej» kose, stojí 20 kr. «Diadal» striebro-ocelový prístroj na naklepanie nákova a kladívko za 85 kr. — Obrázkové cenníky zdarma pošlem.

== Svedomitá, presná a rychlá výsluha. — Uplná záruka. ==

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

A tak nikdy v otvorených alebo v takých balíkoch, ktoré na prevedenie rátaajú.

✿

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.

✿